

ABSTRAKT: VÝSLEDKY EVALUAČNÍ PŘÍPADOVÉ STUDIE

Oblast podpory OP LZZ: 3.3 Podpora sociální integrace a sociálních služeb

PROJEKT: INTEGRACE OSOB S PORUCHOU AUTISTICKÉHO SPEKTRA NA PRACOVNÍ TRH

Příjemce: APLA-JM, o. s.
Výše dotace: 3 384 616,- Kč

Místo: Brno
Termín realizace: 1. 5. 2012 – 30. 4. 2014

CÍL PROJEKTU

Cílem projektu bylo zvýšení kvality života osob s poruchou autistického spektra prostřednictvím jejich integrace na pracovní trh a začlenění do společnosti. Cílovou skupinou byli mladí lidé s autismem, kteří se v současné době dostávají do věku prvního zaměstnání. Konkrétními cíli pro osoby z cílové skupiny pak bylo:

- diagnostikování a motivace ke vstupu na trh práce
- zvýšení dovedností a schopností potřebných na trhu práce
- nalezení vhodného zaměstnání

CO SE V PROJEKTU ODEHRÁLO?

V rámci projektu byl nastaven systém diagnostikování a vzdělávání osob s poruchou autistického spektra zaměřený na následnou pracovní integraci. Organizace APLA-JM tak mohla zařadit tento typ podpory mezi své poskytované služby v rámci běžné činnosti i návazného projektu. Podpora k získání zaměstnání je návazným krokem po ukončení středního vzdělávání těchto osob, tak aby neztratily získané návyky a sociální dovednosti. Mezi klíčové aktivity projektu patřily:

- Bilanční diagnostika a následné posouzení pracovních a sociálních dovedností včetně motivace a aktivizace k uplatnění na trhu práce a dalšímu vzdělávání
- Kurzy pracovních návyků a praktických dovedností potřebných pro uplatnění na trhu práce (nejčastější byl kurz komunikačních dovedností, dále kurz osobního rozvoje, základů informatiky, základů rukodělných technik, nácviku hospodaření s penězi či zvládání krizových situací).

- Vyhledání a zajištění pracovních míst, kdy zaměstnavatelům byl po dobu 6 měsíců poskytován příspěvek na úhradu mzdových nákladů.

Všechny aktivity přitom byly prováděny výhradně individuálně vzhledem ke komunikačním a sociálním bariérám osob s autismem. Účastníky tak při všech aktivitách i při docházení do zaměstnání doprovázeli osobní asistenti.

Na závěr projektu proběhl diskusní seminář, kde se svými příspěvky vystoupili zástupci zaměstnavatelů, rodiče, ale také pracovníci speciálně pedagogického centra a úřadu práce.

CO PROJEKT PŘINESL LIDEM?

Mladí lidé s autismem získali představu o svých pracovních možnostech a rozvinuli své pracovní dovednosti, resp. získali a udrželi si zaměstnání

Základním přínosem pro osoby z cílové skupiny (ale i jejich rodiče) bylo samotné otevření otázky jejich budoucnosti vzhledem k zaměstnání, neboť doposud s nimi byly řešeny pouze školní povinnosti. Rodiče často před projektem ani nepočítali s tím, že je možné, aby jejich děti mohly pracovat.

- ✓ Díky posouzení svých pracovních a sociálních dovedností získali účastníci jakýsi obraz své možné pracovní kariéry a uvědomili si vlastní možnosti dalšího směřování, což bylo důležité pro jejich sebepojetí.

- ✓ V kurzech si účastníci zlepšili měkké dovednosti, především komunikační. Naučili se, jak jednat s lidmi, jak a kde si hledat zaměstnání, osvojili si psaní životopisu a motivačního dopisu, získali základní poznatky z pracovní-právní oblasti.
- ✓ Díky tomu, že kurzy probíhaly na tréninkovém pracovišti v centru města, si každý účastník osvojil základní pracovní návyky, jako je pravidelná docházka, cestování po městě, samoobslužné dovednosti jako příprava svačiny, udržování čistoty pracovního místa apod.

Celkem 9 osob získalo v průběhu projektu zaměstnání na otevřeném trhu práce. Účastníci byli zaměstnáni na pozicích uklidových pracovníků, nákupčího v cukrárně, asistenta produkčního v kulturním centru či sociálního pracovníka. Jedna účastnice byla zaměstnaná v základní škole jako asistent pedagoga, kde připravovala pomůcky a materiály pro žáky s autismem.

- ✓ Získané zaměstnání si po konci projektu udrželo 6 z 9 zaměstnaných účastníků. Významným předpokladem zde bylo předběžné seznámení zaměstnavatelů s možnostmi a riziky zaměstnávání osob s autismem, příprava spolupracovníků na příchod tohoto pracovníka a také metodická podpora ze strany příjemce při řešení problematických situací.
- ✓ Při docházení do zaměstnání si účastníci v reálném prostředí prohlubovali sociální a komunikační dovednosti. Získání zaměstnání, ale i samotná účast v projektu přispěly k většímu začlenění osob s porucha-

Jedním z těch, kteří si díky projektu našli zaměstnání, je Martin. Začal pracovat v místní cukrárně, kde jeho úkolem je nakupovat suroviny. Chodí ještě na střední školu, do zaměstnání dochází odpoledne, neboť jako ostatní pracuje na částečný (třetinový) úvazek. Jak uvedla Martinova matka, hlavním přínosem pro něj je smysluplné využití času: „Dříve byla náplň jeho volného času taková, že potom, co skončil s vodním pólem, rok ležel doma a nic systematického nedělal. Obvykle přišel domů a šel spát. Ta další aktivita ho donutila tu únavu překonat a využít ten čas.“ Martin překonal její očekávání: „Nečekala jsem, že tam tak dlouho vydrží.“ Jak sám dodal: „Najednou ostatní zjistili, že jsem schopnej. I já jsem zjistil, že jsem schopnej.“

mi autistického spektra do společnosti.

- ✓ Z ekonomického hlediska znamenalo zaměstnání pro zaměstnané účastníky první vlastní zdroj příjmů, neboť do té doby neměli žádnou pracovní zkušenost. Zvýšila se jejich (nejen) finanční nezávislost a současně s tím i sebevědomí.

V závěru projektu proběhl seminář, na kterém se setkali všichni klíčoví aktéři projektu – zaměstnavatelé, rodiče, účastníci, pracovníci ÚP i organizace. Seminář se stal jedinečnou příležitostí pro vzájemnou výměnu zkušeností různých stran ohledně práce s cílovou skupinou. Například rodiče účastníků vítali, že se mohli seznámit s pohledem zaměstnavatelů. Jak vyjádřil jeden z oslovených rodičů: „Bylo zvláštní poslouchat ty zaměstnavatele, cenili jsme si těch firem.“ Přínosné bylo i vzájemné setkání rodičů osob s autismem: „Ti autisti jsou každý originál, ale bylo to dobré na porovnání, jaké oni mají zkušenosti, kam se obracejí pro podporu, nebo jak řešili určitou situaci.“

Zaměstnavatelé díky projektu získali pozitivní zkušenost se zaměstnáváním osob s autismem, kterou mohou šířit dál jako příklad dobré praxe.

Česká televize natočila reportáž o osobách zaměstnaných v rámci projektu přímo v jejich pracovním prostředí ve firmách. V bankovní společnosti jeden z účastníků třídí faktury.

PŘEKÁŽKY

- ❖ Nevhodné nastavení jedné z aktivit projektu – aktivita zaměřená na aktivizaci a motivaci účastníků trvala pouze krátkou a omezenou dobu, což mělo vliv na slábnutí motivace některých účastníků v průběhu projektu.
- ❖ Komplikace při administraci poskytování příspěvku na mzdové náklady nadnárodními korporacím – vnitřní předpisy velkých firem (se sídlem v zahraničí) neumožňovaly poskytnout některé potřebné údaje, což příjemce po domluvě s poskytovatelem dotace vyřešil čestným prohlášením.